

Handelingsprotocol 'Hoe gaan we op het Johan de Witt-gymnasium om met pesten?'

Inleiding

Op het Johan de Witt-gymnasium is veel aandacht voor de sociale veiligheid van de leerlingen en medewerkers. We vinden het belangrijk dat iedereen zich veilig en 'happy' voelt. Want alleen dan kun je goed functioneren. Dit handelingsprotocol is gebaseerd op de 5-sporen aanpak uit het document "Algemene informatie over plagen en pesten" en geeft uitgebreide informatie over hoe wij op het Johan de Witt-gymnasium plagen en pesten proberen te voorkomen, en wat wij (kunnen) doen op het moment dat zich een peestsituatie voordoet.

1. Preventieve aanpak

- *de mentor*

De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking.

In het introductieprogramma in augustus / september van klas 1 wordt er uitgebreid aandacht besteed aan het elkaar leren kennen. De nadruk ligt op het goed leren omgaan met elkaar en kennismaken. Er wordt aandacht besteed aan de vaardigheid van het luisteren naar elkaar, het samenwerken, het geven en ontvangen van feedback.

Tijdens de mentorlessen wordt ingegaan op vragen als: 'Hoe willen wij met elkaar omgaan?' 'Hoe ziet een leuke klas eruit?' of 'Hoe wil je zelf behandeld worden?'

De klas bespreekt wat plagen is, en wat pesten, en spreekt af dat degene die het ondergaat bepaalt of het om plagen of pesten gaat. Er wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de consequenties van pestgedrag: voor de gepeste leerling, voor de pester en voor de klas. Met elkaar worden afspraken gemaakt en opgeschreven.

En natuurlijk worden er ook consequenties afgesproken wanneer een klasgenoot zich niet aan de zelf gemaakte afspraken houdt.

De afspraken worden positief geformuleerd, bijvoorbeeld:

- we luisteren naar elkaar
- we laten elkaar uitspreken
- we blijven van elkaar af
- we blijven van elkaars spullen af
- we sluiten niemand buiten
- we lossen ruzies op door met elkaar te praten
- als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken
- iedereen kan zichzelf zijn
- iedereen laat duidelijk blijken dat hij /zij iets niet wilt
- als iemand duidelijk maakt dat hij / zij iets niet wilt, stoppen we
- we houden ons aan de afspraken

De leerlingen ondertekenen aan het einde van de les het protocol (zie bijlage).

Vanaf klas 2 (en hoger) worden tijdens één van de eerste mentorlessen de afspraken nog een keer besproken zodat ze voor iedereen weer duidelijk zijn. Eventueel worden nieuwe namen aan het protocol toegevoegd.

- de medewerker

Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar docenten, onderwijsondersteunend personeel, teamleiders en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

De basis is het handhaven van de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan. Daarnaast zijn er de regels die in de dagelijkse praktijk de 'rust, reinheid en regelmaat' moeten bevorderen. Voor alle medewerkers van de school is een gedragscode van kracht.

- het beleid

Het is belangrijk om het anti-pestbeleid, een onderdeel van Schoolveiligheidsbeleid, bij leerlingen, ouders en personeel bekend te maken.

Het anti-pestbeleid is toegankelijk door er naar te verwijzen in de schoolgids, op de website van de school en in het zorgplan. Het is onderdeel van de beleidscyclus van de school waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Het onderwerp pesten en het anti-pestbeleid van de school is opgenomen in het scholingsaanbod voor het personeel als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering.

De school heeft een antipest-coördinator. De antipest-coördinator houdt zich bezig met de implementatie van het anti-pestbeleid en biedt ondersteuning aan mentoren en leerjaar- coördinatoren.

2. Curatieve aanpak

- steun bieden aan de leerling die gepest wordt

Het is belangrijk de gepeste serieus te nemen en een luisterend oor te bieden.

Er wordt duidelijk stelling genomen tegen het pestgedrag en er wordt advies gegeven over hoe te reageren op de pester(s).

De gepeste krijgt een duidelijk perspectief dat het probleem serieus aangepakt wordt, door duidelijk te maken dat er andere geledingen binnen (en eventueel buiten) de school bij betrokken worden (mentor, teamleider, vakdocenten, zorgadviesteam, onderwijs ondersteunend personeel, enzovoort).

De gepeste wordt betrokken in het traject dat de school wil volgen: er wordt uitgelegd welke stappen de school wil nemen en wanneer hij / zij er actief bij betrokken zal worden.

Mogelijke stappen zijn:

- Een gesprek organiseren tussen de pester(s) en de gepeste;
- Een klassengesprek en andere activiteiten organiseren met als doel de veiligheid in de klas weer te herstellen door de zwijgende meerderheid te mobiliseren. Dit moet niet op basis van het individuele geval maar moet een algemeen karakter hebben zodat de gepeste er niet op aangekeken kan worden (zie beneden bij 'de klas'). Het

- onderwerp de veilige school kan als maatschappelijk item besproken worden;
- Een gesprek met de gepeste en zijn / haar ouders;
- Een gesprek tussen de ouders van de gepeste en van de pester(s) stimuleren.

In overleg kan worden besloten een sociale vaardigheidstraining te volgen. Verwijzing loopt via de leerjaarcoördinator of zorgcoördinator. Het ligt in de bedoeling om deze expertise in het eigen team te ontwikkelen.

- aanspreken van de leerling die pest

In een eerste gesprek wordt de pester geconfronteerd met de beschuldiging van pesten. De situatie wordt in kaart gebracht en hem / haar wordt duidelijk gemaakt dat hij / zij, ondanks de met elkaar gemaakte afspraken, toch geen veiligheid heeft geboden aan klasgenoten. De afspraken worden opnieuw onder de aandacht gebracht en eventueel vastgelegd.

Naar gelang de ernst van het vertoonde gedrag wordt er afgesproken dat het bij een gesprek en excuses tegenover de gepeste blijft, of dat er ook gestraft wordt. Bij herhaling zal er altijd gestraft worden. Die straf moet in verhouding zijn tot de ernst van het pesten en moet op zo kort mogelijke termijn uitgevoerd worden. De leerjaarcoördinator bepaalt of er gestraft wordt en wat de strafmaat zal zijn.

De pester biedt zijn / haar excuses aan in een gesprek met de gepeste of eventueel in een brief. De situatie wordt vastgelegd in SOM (het digitale leerlingvolgsysteem) en gecommuniceerd aan de ouders in een gesprek of eventueel in een brief.

In een vervolgesprek wordt vastgesteld of er verbetering in het gedrag is opgetreden. Eventueel wordt een aantal nagesprekken gevoerd. De doelen hiervan zijn:

- Achter de mogelijke oorzaak van pesten proberen te komen.
- Het empathisch vermogen van de pester proberen te vergroten.

Middelen hiertoe zijn:

- De leerling opdracht geven een (gedeelte van een) boek over pesten te lezen en, na de opdracht te hebben uitgevoerd, de inhoud van het boek te vertellen;
- De leerling zich laten aanmelden bij het forum van de website www.pestweb.nl en daar te zien wat kinderen en volwassenen aan elkaar over de gevolgen van pesten te vertellen hebben;
- Een opstel over pesten en de gevolgen ervan maken.

Blijft de leerling pesten, dan zijn de daaropvolgende activiteiten:

- Zwaardere straffen toekennen.
- De ouders worden met hun kind voor een gesprek op school uitgenodigd door de leerjaarcoördinator. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en te komen tot een gezamenlijke aanpak van de school en de ouders.
- In overleg kan externe deskundigheid ingeroepen worden om de pester verder te helpen zijn / haar gedrag te veranderen. De school kan er op staan dat er een sociale vaardigheidstraining gevolgd wordt.
- De conrector kan de leerling de toegang tot een bepaalde les ontzeggen, of een dag lang de toegang tot alle lessen ontzeggen ("een ééndaagse schorsing"), de leerling kan officieel geschorst worden met een melding aan de inspectie (schorsing langer dan 1 dag) en, als ook dit niet helpt, van school verwijderd worden.

- de klas

Deze groep bestaat uit:

- Leerlingen die mee pesten om er zelf beter van te worden.
- Leerlingen die mee pesten omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.
- Leerlingen die niet mee pesten, maar die ook niets doen om een einde te maken aan het pesten.
- Leerlingen die het voor het slachtoffer opnemen

Hoewel er gelukkig ook klassen zijn waarin een (groep) leerling(en) het opneemt voor de gepeste, speelt er vaak een bekend psychologisch mechanisme, de zogenaamde 'samenzwering om te zwijgen'. Dit houdt in dat (bijna) iedereen in een groep weet dat er wordt gepest, maar dat niemand het aan een ouder of docent durft te vertellen, uit angst om voor verklikker te worden aangezien. Ook onverschilligheid kan een oorzaak zijn dat een pestgeval niet gemeld wordt.

Soms zetten daders slachtoffers of klasgenoten onder druk er met niemand over te praten. Deze zwijgende groep kan medeverantwoordelijk worden gemaakt bij het doen stoppen van het pesten door de leerlingen de macht te geven om met elkaar benoemde ongewenste omgangsvormen te signaleren en tegen te gaan. Zij gaan allen letten op de aangegeven gedragingen van de pesters en op de opgegeven plaatsen. Zodra één van hen iets ziet wat op pestgedrag lijkt, geeft hij / zij het door aan de hiervoor verantwoordelijke persoon (mentor / coördinator). Deze spreekt de pester aan. Op deze manier aangepakt, krijgt de gepeste leerling niet het verwijt dat hij / zij 'geklikt' heeft. Immers, anderen hebben het gezien en doen er nu iets aan.

Als je als docent / mentor in de klas wilt praten over pesten, kan het raadzaam zijn om niet de actuele peestsituatie als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp erbovenuit te tillen.

Bijvoorbeeld aan de hand van een krantenartikel, een tv uitzending, een brief van een leerling van een andere school, een lesbrief of een metafoor. Gebeurt dit niet, dan zou de klas het probleem kunnen ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven, of zeggen dat het een grapje is waar de docent zich geen zorgen over moet maken, of het slachtoffer, buiten school, voor zijn "klikken" straffen. Anderzijds moet wel duidelijk zijn dat er een probleem in de klas is: het mag niet louter als een fictief probleem ervaren worden.

- de medewerkers

Alle medewerkers moeten op de hoogte zijn van het fenomeen pesten. Zij moeten uitingen van gedrag zoals in het document 'algemene informatie over pesten' beschreven als pesten weten te interpreteren en er stelling tegen durven nemen. Zij geven signalen van pesten door aan de mentor. Zie verder het boven beschreven beleid. Medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te vinden wie degenen zouden kunnen zijn die de betreffende leerling lastig vallen.

- de ouders

De ouders van het gepeste en het pestende kind verdienen ook steun.

Belangrijk is de ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun kind serieus te nemen. Zij moeten betrokken worden bij de aanpak van het pestgedrag zoals boven beschreven.

Ouders worden op de hoogte gesteld van het Schoolveiligheidsbeleid waar het pestbeleid een onderdeel van is; dit gebeurt via de schoolgids en de website van de school.

Ouders kunnen informatie en advies vinden over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt in de documenten 'Algemene informatie over plagen en pesten' en 'Handelingsprotocol pesten voor ouders'.

3. Instanties

Er zijn allerlei instanties die zich bezig houden met pesten en andere vormen van ongewenst gedrag, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als in de vorm van hulpverlening.

- *binnen school*

Het Johan de Witt-gymnasium kent naast de antipest-coördinator ook drie vertrouwenspersonen die op kunnen treden in situaties van ongewenst gedrag zoals pesten, discriminatie, agressie, seksuele intimidatie en geweld. Zij kunnen worden ingeschakeld als een leerling het gevoel heeft dat hij of zij niet op de juiste wijze geholpen wordt door de mentor, leerjaarcoördinator of door de schoolleiding of als het gevoel bestaat dat er niemand anders meer te vertrouwen is.

De vertrouwenspersonen zijn:

- Dhr. van Andel
- Mevr. Lucas
- Mevr. L. de Mees

Bijlage bij handelingsprotocol Johan de Witt gymnasium

Overzicht van de afspraken die de leerlingen van klas..... hebben gemaakt.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Wij, leerlingen uit klas....., beloven dat we ons zullen houden aan de afspraken, die wij als klas met elkaar hebben opgesteld. Wij begrijpen dat er passende maatregelen genomen zullen worden indien wij ons niet aan de gemaakte afspraken houden.

Daarom ondertekenen we dit protocol.

1.	16.
2.	17.
3.	18.
4.	19.
5.	20.
6.	21.
7.	22.
8.	23.
9.	24.
10.	25.
11.	26.
12.	27.
13.	28.
14.	29.
15.	30.